

ZVONČEK

1 9 3 8

• LETNIK • XXXIX •

Vsebinska sedmega zvezka

	Stran
1. Danica Gruden: Z vlakom, Pesem	145
2. Akiko Josano: Prvo ogledalo. Japonska zgodba. Ilustriral Ljuba Ravnikar	146
3. Kako ravnamo s knjigami. Lepi nauki za začetek šolskega leta	148
4. Doro: Maja se spet odpravlja v šolo. Pesmica	148
5. Fr. Majcen: Srnjaček	149
6. Miloš Vesel: Kraljevič Solzica	150
7. E. L. Gangl: Trifarško proščenje. Pesem	153
8. Franjo Čižek: Mihec Pihec popravlja očetovo uro. Ilustriral Francè Podrekar	154
9. Koliko časa traja nogometna tekma?	156
10. Dobri sošolec. Pesmica s sliko	156
11. Gojmir Krek: Jesen. Skladbica za klavir	157
12. Ivan Razpotnik: Skrivnost zelene jame. Čudoviti doživljaji dveh dečkov	158
13. Fran Bradač: Kdor daje, tudi prejema	160
14. Lojze Zupanc: Kako je Kristus ustvaril vinsko trto. Belokrajinska pripovedka	162
15. Milijarda v besedah	164
16. Črni dež	164
17. F. S.: Mladi črnošolec. 7. Magična kocka	165
18. Iz mladih peres. Stanko Vidic: Kaznovani nepazljivci	166
19. Pisma Zvončkarjev gospodu Doropoljskemu	167
20. Za spretno roko. Lopar za žoge	168
21. Ali je res?	168
22. Zastavice za brihtne glave	Tretja stran ovitka
23. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka

Slika na ovitku predstavlja naše staroslavno mesto Ptuj (foto Emte).

„ZVONČEK“ ni namenjen samo domači mladini, ki ji je že 38 let najboljši prijatelj, zabavnik in učitelj. Vsak mesec mora njegov vabeči glas s sveto materino besedo toplo objeti tudi našo deco v sosednjih deželah, pa v Nemčiji, Franciji, Belgiji, na Nizozemskem, v Ameriki in Argentini. Tretjina slovenskih otrok živi v inozemstvu. Naše geslo je: Mal položi dar, deci na oltar. Starši, učitelji, naročajte „ZVONČEK“ svojim otrokom! Domoljubi, podprite idealno narodno akcijo!

Pokažite in priporočajte »Zvonček« svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog »Zvončkarjev«, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din.

Posamezni zvezki so po 3 din.

Uprava in uredništvo »Zvončka« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin

List izdaja in zalaga Konzorcij »Zvončka«, ki mu načelujeta Nilka Potočnikova in Engelbert L. Gangl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavniki Francè Štrukelj)

List s podobami za mladino

Leto 39

*

September 1938

*

Štev. 7

Z VLAKOM

Vlak, kam gidiš?

Kam se Ti mudi?

U tujino voziš našo krl.

Govorjenje se meša z ropotanjem koles,
vagon je natlačen mladih ljudi.
Vse šumi. Kot poslušal bi jez
buči in vlaku hudó se mudi.

Le v kotu ob oknu delavec mlad
zre v noč in z levico si čelo podpira.
Zdi se mi, da ne vozi se rad,
da mir se mu v duši razdira.

Ko izstopijo vsi, ga vprašam: „Kam?“
S težavo se iz ust mu izvije:
„Dela in svojcev nimam, sem sam.
Morda na tujem mi sreča zasije.“

Danica Gruden

Prvo ogledalo

(Japonska zgodba)

Pred davnim časom sta v nekem od vsega sveta zelo oddaljenem kraju na deželi živela dva mlada zakonca. Imela sta hčerko, ki sta jo od srca ljubila. Imeni obeh staršev sta prešli že davno v pozabljenje; toda ime kraja je še danes ohranjeno. Imenuje se Matsujama.

Ko je bil otrok še majhen, je moral oče nekega dne sam v glavno mesto države, ki je bilo oddaljeno več dni hoda. Ko se je prisrčno poslovil od žene in otroka in jima obljubil veliko lepih daril, je odšel na dolgo pot.

Njegova žena še ni prišla nikdar dlje po svetu kakor do bližnje vasi, zato jo je misel, da je odšel njen mož tako daleč, vedno vznemirjala. Toda bila je ponosna nanj, ker je prvi iz te zapuščene pokrajine šel v lepó in veliko mesto, v katerem so stanovali vsi imenitniki države.

Ko je prišel dan njegove vrnitve, je oblekla žena dragoceno sinje oblačilo, ki je njenemu možu posebno ugajalo.

Radost svidenja je bila velika, še celo hčerkica je zaploskala z ročicama, ko je zagledala toliko lepih stvari, ki jih je prinesel njen očka iz mesta.

»Tebi sem pa prinesel nekaj prav posebno lepega,« je rekel mož presrečno in izročil svoji ženi skrinjico iz svetlega lesa. »Poglej noter in mi povej, kaj vidiš?«

Odprla je skrinjico in ozrla v njej okroglo ploščo iz motnega sre-

bra. Na eni strani so bili okraski v obliki cvetlic in ptičev, druga stran pa je bila gladka in svetla. Žena se je ustrašila, ko je uzrla v njej vesel, smehljač se obraz.

»No, kaj vidiš?« jo je vprašal mož.

»Vidim lepo deklico, ki me gleda, pregiba ustnice, kakor bi hotela govoriti in... ah!... isto obleko ima na sebi ko jaz!«

»Toda, ti norček, ti vidiš vendar svoj lastni obraz!« ji je odgovoril mož, zelo zadovoljen, da več ve kakor njegova žena. »Ta okrogla plošča iz kovine se imenuje ogledalo. V mestih ga imajo že povsod, samo mi na deželi ga še nismo videli.«

Naslednje dni se je žena vsak trenutek pogledala v ogledalo, da bi videla v njem svoj lepi obrazek. Kmalu pa se ji je zdelo, da je zaklad preveč dragocen in da bi ga bilo treba redkeje uporabljati. Položila je ogledalo zopet v skrinjico in jo zaprla.

Nekaj let je preteklo. Zakonca sta bila še vedno zelo srečna, hčerkica pa je postajala živa prisposoda svoje matere. Ta je pomislila večkrat na ničemnurnost, ki jo je bila vso prevzela takrat, ko je prvič v življenju dobila v roke ogledalo. Sklenila je, da bo svojo hčerko obvarovala pred to nelepo lastnostjo. Skrila je ogledalo in kmalu je bilo popolnoma pozabljeno.

Tako je deklica rasla, ne da bi se zavedala svoje lepote. Toda kmalu je nesreča doletela zadovoljno družino. Mati je zbolela in je ni bilo mogoče ohraniti pri življenju, čeravno ji je hčerka stregla z vso ljubeznijo in potrpežljivostjo.

Preden je umrla, je poklicala hčerko k postelji in ji izdala skriljšče ogledala.

»Ljuba moja hčerka,« ji je rekla, »obljubi mi, da boš pogledala, ko mene ne bo več na tem svetu, vsak dan zjutraj in zvečer v ogledalo. Videla boš mene v njem in vedi, da bom vedno v mislih pri tebi.«

Hčerka ji je s solzami v očeh obljubila in mamica je kmalu nato izdihnila.

Vsako jutro in vsak večer je po- slej dolgo gledala deklica v ogleda- lo, da je videla smehljajoči se obraz svoje mamice. Ni bila to bleda in bolna žena, temveč lepa in mlada. Zvečer ji je potožila vse preko dneva doživete neprijetnosti, zju- traj pa je iskala pri njej moči za

dnevne dolžnosti.

Tako je deklica živela in se tru- dila, da bi ugajala svoji mami in da je ne bi razžalostila s kakšnim nepremišljenim dejanjem.

Nekoč jo je presenetil njen oče, ko je govorila z ogledalom. Vpra- šal jo je, kaj to pomeni.

»Svojo ljubo mater vidim v njem in govorim z njo,« mu je odgovori- la. »Obljubila sem ji to, preden je umrla.«

Oče je bil ganjen od tolike lju- bezni in nedolžnosti in so mu sto- pile solze v oči. Ni mogel poveda- ti ljubi hčerki, da gleda v ogledalu svoj lastni obraz, ki je postajal za- radi močne vezi otroške ljubezni vedno bolj podoben obrazu njene pokojne matere.

Kako ravnajmo s knjigami

(Lepi nauki za začetek šolskega leta)

Knjigo smemo prijeti le s čednimi rokami, najbolje in samo po sebi razumljivo pa je, da jo damo v poseben varovalni ovoj iz blaga ali kake druge tkanine, ali pa jo zavijemo v močan papir; posebno velja to za knjige, ki jih češče uporabljamo (šolske knjige!). Knjiga je namreč zvezana zelo zapleteno, njena izdelava zahteva od tistih, ki jo uporabljajo, posebno paznjo. Prav o tem se hočemo danes nekoliko pomeniti. Ko dobi knjigovez posamezne pole knjige (pola ima vedno 16 strani) v vezavo, jih polaga drugo na drugo, jih trdno sešije s sukancem in nalepi preko hrbta kos prozorne tkanine. Potem »obesi« knjigo v mehak ovoj (broširane ali mehko vezane knjige) ali v trde platnice (trdo vezane knjige = polplatno, platno, polusnje, usnje). Toda ta vezava je in ostane vedno le »nežna« vezava in ne prenese nobene sile ali moči. Zato ne smemo knjige, kadar jo odpremo, nikoli močno prepogniti, da se tisti ozki kos tkanine na hrbtu ne pretrga ali odlepi, kajti na ta način zlomimo knjigi hrbtenico in posamezne pole in listi v njej se prično

rahljati. Knjigo smemo le toliko odpreti, kolikor dovoljuje hrbtišče; za knjigo je najbolje, če jo držimo v dlani. Če jo pa imamo pred seboj na mizi, ne smemo odprtih listov nikdar po sredini knjige pritiskati navzdol ali pa s težo obeh komolcev leči nanjo. Ravno tako ne smemo vihati oglev posameznih listov, zakaj to je za knjigo isto, kakor če bi si sami izpahnili roko ali nogo.

V primeru, če si hočemo zapomniti, do kam smo prečitali, položimo med oba lista košček papirja ali kakšno drugo tenko stvar. Ko obračamo strani, ne smemo sliniti prstov in moramo vedno obračati le spodnji ogel desne strani knjige. Nikakor ne smemo misliti, da prenesejo knjižne platnice vse, kajti njihova podlaga je vedno le zlomljiva lepenka. V knjigo ne smemo čakati, zakaj vsi taki znaki in opazke so rojene in napisane iz trenutnega razpoloženja, toda knjiga ni samo za danes ali jutri, temveč za vedno. Knjigo moramo ljubiti in v zahvalo, da izobrazuje človekovo notranjost, z njeno zunanostjo lepo ravnati. Po tem, kako ravna kdo s knjigami, s svojimi lastnimi, še bolj pa s tujimi, izposojenimi, spoznamo človeka. Zato tudi moramo izposojeno knjigo v določenem času vrniti in sicer ravno tako, kakršno smo dobili.

★ ★ ★

Maja se spet odpravlja v šolo

„Svinčnik, radirka,
zvezki, peresa,
že so končana
počitnic nebesa.

Čopič, ravnilo,
barvice, knjige,
zdaj spet pričenjajo
šolske se brige.

Brž obljubimo
mami in dedu,
da bomo vedno
prvi v razredu!“

Doro

Srnjaček

Šest let mi je bilo, ko se je to zgodilo. Nisem še hodil v šolo in oče me je pogosto jemal s seboj v gozd. Po cele ure sva hodila po gozdovih. Najrajši sem opazoval divjačino; oče mi je mnogo o njej pripovedoval, poznal je skoraj vsak prostorček v gozdu, ker je hodil po njem vse leto, pozimi in poleti. Zato mi je pojasnjeval vse, za kar sem se zanimal. Vi bi ne verjeli, kaj vse živi v gozdu in koliko zanimivosti se skriva v gozdu.

Povedati vam hočem, kaj se nama je prigodilo nekega zgodnje septembra dne. Bilo je lepo sončno jutro, ptice so pele, povsod je bilo veselo življenje. Prišla sva v globok gozd, kamor so redkokdaj prišli tuji ljudje in kjer je bila divjačina zelo plaha. Šla sva po gozdni poti med visokimi smrekami. Ob poti je tekel potoček, zarastel s praproto in mahom. Nenadno se je oče ustavil in poslušnil. Od nekod se je slišalo žalostno, zategnjeno piskanje. Oče je takoj spoznal in rekel:

»To so srne. Ampak to je čudno, da zdaj piskajo.«

Dobro sem poznal to piskanje. Če vzameš travo, ki ji pravimo šaš, in jo deneš med palca tako, da leži napeta

med obema palcema, lahko zapiskaš. Tako posnemajo lovci srnje piskanje.

Oprezno sva šla dalje in kmalu uzrla srno, ki je begala po rebri in vsak trenutek sklonila glavo.

»Kaj ima neki?« je rekel oče in šel po rebri navzgor. Jaz kajpak za njim. Srna naju je kaj hitro opazila in zbežala, toda ne daleč. Piskala je še naprej in videti je bilo, da je prestrašena. Slednjič sva uzrla v jami, ki je bila skrita za nizkim smrečjem, srnjačka. Padel je bil v jamo in ni mogel ven. Gledal naju je s preplašenimi očmi in je tiho piskal.

»Ubožec,« sem rekel. »Ne more iz jame. Bog ve, ali si ni kaj naredil?«

Oče je odložil puško in zlezal v jamo po srnjačka.

»Pazi, da ti ne pade iz roke,« je rekel ter dvignil srnjačka k meni.

Še danes se spominjam, kako se je srnjaček ves tresel. Bil je tako lep, tako topel in preplašen; držal sem ga v naročju in ga nežno stiskal k sebi, ves srečen, da si ga lahko od blizu ogledam. Ko je oče zlezal iz jame, sva postavila srnjačka na noge. Nič mu ni bilo. Smešno je zapiskal in bežal k srni, ki nas je gledala od daleč. Potem sva videla, kako je svojega mlađička ovohala in olizala. Še enkrat naju je pogledala. Meni se je v tistem hipu zdelo, da se nama zahvaljuje. Nato je počasi odhajala, porivaje srnjačka pred seboj. Kako krassen prizor! Ko bi znal slikati, bi si bil tisti prizor naslikal za spomin.

Kraljevič Solzica

Takšnega kraljeviča gotovo še niste videli. To vam je princ, da se — pa kaj bi govorili! Če se le spomnim nanj, me jeza popade.

Ta kraljevič je začel z jokom že v povojih. Takrat mu seveda tega še ni nihče zameril. Prigovarjali so mu in ga tolažili, da ne bi jokal, a vse zaman. Včasih je prenehal, pa samo zato, da bi si nabral sape in začel iznova. Večkrat je prejokal ves dan. Zato so mu pravili kraljevič Solzica.

Vidite, to ime mu je ostalo in jok seveda tudi. Ko so ga prvič postavili na noge, se je začel cmeriti. Ko si je prvič potolkel nos, je proslavil to z jokavim koncertom. Z jokom je vstajal, z jokom je hodil spat. Zjutraj je prelival solze v mleko, opoldne je z njimi solil cmoke in zvečer je kopal v solzah hrenovke.

Solzil se je, koder je hodil. Ko so ga prvič peljali v šolo, je postala stezica skoraj blatna od njegovih solz. Potem pa se mu je šola pri-ljubila in cmeril se je, ko je moral iti domov. Nato se je začel učiti poštevanko in je jokal, da so se mu kar lasje ježili. Ko se je poštevan-ko naučil, je spet jokal, češ, da ni-ma ničesar, da bi se učil. Pravim vam, otroci, od jutra do večera je bil na redu samo prinčev jok.

Sčasoma ni mogel nihče več po-slušati tega neprestanega javkanja. Služabniki so gospodu kralju od-povedali službo, vzgojitelji so se izgovarjali, da morajo iti v tujino študirat, stara pestunja si je izpro-sila dopust, češ da mora na pogreb stare mame, in tako je ostal pri kralju samo stari kuhar, katerega prinčevo jokanje ni motilo, ker je bil gluha kakor poleno.

Odslej si je moral princ delati vse sam. In saj veste: vsi principi so nekoliko nerodni; vsak hip mu je padlo kaj na noge in potem je bilo spet joka več ko preveč. Gospod kralj ni imel na glavi že nobenega lasu več in to ga je jezilo, ker ga je krona preveč tiščala in ker je plešast kralj videti kaj malo do-stojanstven. Ampak kaj naj stori? Če je princu prigovarjal po do-brem, ni pomagalo, če ga je usekal z žezlom, je bilo še hujše. Princ je potem še bolj tulil, in škoda je bilo žezla.

Naposled je storil gospod kralj to, kar delajo vsi kralji, kadar jim, kakor pravimo, voda v grlo teče. Obrnil se je na svoje narode za po-moč. Polovico kraljestva in še dve njivi za krompir je obljubil tiste-mu, ki bo ozdravil nesrečnega prin-

ca in mu osušil njegov neusahlji studenec solz. Pomislite, polovico kraljestva! Gospodu kralju se je kar vrtelo po glavi. Saj veste, če bi bila princezinja, bi kralj ponudil njeno roko in to bi bilo cenejše, ampak imel je samo tega objokanega princa. Pa kaj bi si belil glavo; tudi če bi moral primakniti še eno njivo za kumare, samo da bo v kraljevih dvoranh spet mir.

Še ne vem ne, ali je dal kralj nalepiti plakate ali pa je to oglasil radio, gotovo je, da je za ta oglas izvedel Kočvarjev Jurček in takoj sklenil, da bo princa ozdravil. »To bi bilo čudno, da ga ne bi naučil česa boljšega kakor jokanja!« Veselo je zažvižgal in kmalu je bil pred gradom. Pred grajskimi vrati je vrgel nase materino poročno krilo, si prilepil umetno brado, potrkal, prijel za kljuko, vrata so se odprla, in ker se ni zganila niti miška, jo je Jurček mahnil naravnost proti kraljevim dvoranam.

Na hodniku je srečal gluhega kuharja. Ustavil ga je in rekel: »Je gospod kralj doma?«

»Tomaž, kakšen Tomaž!?« je zmajeval z glavo kuhar.

»Vprašam, ali je gospod kralj na prestolu?« je pojasnjeval Jurček.

»Ni obolel! Ni obolel! Je zdrav!«

»Kdo bi me kralju javil?«

»Nič ne vem, da bi se bil davil,« se je čudil kuhar.

Jurček je že hud: »To so neumne reči!«

»Da, da, več in več in se cmeri!« pravi skoraj jokaje kuhar.

Jurček ni hotel več poslušati. Mahnil jo je po prvem hodniku na levo in imel je srečo. Prehodal je komaj petdeset dvoran in štiride-

set manjših sob, pa je že zagledal pred seboj gospoda kralja. Kralj je imel krono v naročju, žezlo pod prestolom in dolgočasil se je. Jurček je med vrati trikrat zakašljaj, malo počakal, potrkal, in ko je kralj milostno zaklical »Naprej!«, je vstopil. Kralj je zdaj imel že krono na glavi, žezlo v roki in je strogo meril neznanca.

Jurček se je globoko priklonil in povedal, da je slavní zdravnik Kalakura in da bo poskusil ozdraviti nesrečnega princa, samo če mu kralj dovoli, da odvede princa v svoj sanatorij. »V štirinajstih dneh bo kraljevič kakor prerojen, na jok se še spomnil ne bo. In vse to bom storil za eno samo krono!« (V tisti državi so imeli še krone namesto dinarjev!) Za pet ran božjih, Jurček se je spomnil, da se take stvari vendar ne morejo delati tako poceni; zato je brž obrnil in rekel: »To se pravi, hotel sem reči za kraljevske krono!« Kralj se je prestrašil, da se je kar prestol z njim zamajal. Tega mu vendar ne more dati in tudi prinčeva bolezen ni tako resna, vsak mazač bo to opravil ceneje. Zdaj se je spet prestrašil Jurček. Takole bi bil ob zaslužek. Rajši nekoliko popusti. »No, navsezadnje ne zahtevam kraljevske

krone,« pravi resno; »ampak kravo, dve kozi in parček domačih zajcev moram dobiti!« Kralj je takoj v devetih nebesih in bi Jurčka najrajši objel. Pa se je premislil, poklical gluhega kuharja in mu velel: »Miha, prinesi nama kavo!«

Kuhar poskoči: »Kravo? Kje naj vzamem kravo?«

»Kavo!« se jezi kralj. Kuhar odhaja mirno v kuhinjo in godrnja sam pri sebi: »Da, da, imam že pozabljivo glavo!«

Kralj je ponudil Jurčku nekaj keksov, in preden jih je Jurček pojedel, je pripravil princu nahrbtnik. Potem je prišel princ, rekli so mu, da se pojde zdraviti, in kralj ga je usekal z žezlom, da bi se vsaj pred slavnim tujcem ne cemeril. Toda princ je udaril še bolj v jok in bilo je po slovesu.

Jurček je vzel v eno roko nahrbtnik, z drugo je prijel kraljeviča in šla sta na pot. Princ je jokal in jok, Jurček pa je žvižgal. Ko sta bila že precej daleč od gradu, je Jurček vrgel materino krilo raz sebe in spravil brado v žep. Princ je gledal to s solzami v očeh, hipoma pa je butnil v smeh: »Ti nisi učeni Kalakura?« »Kje neki!« se je krohotal Jurček in skočil v gozd po maline. Princ brž za njim. Maline so mu šle imenitno v slast, toda zbedel se je v palec in že mu je bilo na jok. »Glej, veverica! Za njo!« je zakričal Jurček in že je plezal na bor. Kraljevič je pozabil na jok in se spustil za Jurčkom. Seveda jima je veverica ušla, toda glavno je bilo, da se je princ naučil plezati na drevesa. Ampak na zadnjem boru si je raztrgal hlače. Ko je to opazil, se je začel kremžiti in solze so mu

silile v oči. Jurček pa je bil kakor škrat. »Poglej! Takole se skače čez jarek!« »Hup! in že je bil na drugi strani. Princ takoj za njim. In zdaj se je začelo. Tja, sem — tja, sem, dokler se ni princu zataknila noga in je ležal v jarku. Izlezel je kakor povodni mož in že je imel jok na kraju. Toda Jurček kriči: »Metulj!« in hiti za njim. Princ ni vedel, ali naj joka ali naj jo ubere za Jurčkom, naposled pa se odloči za drugo in je kmalu Jurčku za petami. Metulja nista ujela, pač pa se je medtem posušila prinčeva obleka.

In tako je bilo vso pot. Čim je Jurček opazil, da gre princu na jok, ga je že kako pregnal, in ko sta prišla domov, je bil princ tako truden, da bi ne bil mogel niti jokati. Sedla sta na klop, princ je izpil lonec mleka, pojedel dva kosa črne-ga kruha, potem pa si je želel le: spat, spat! Spal je vso noč, ni sanjal, ne jokal.

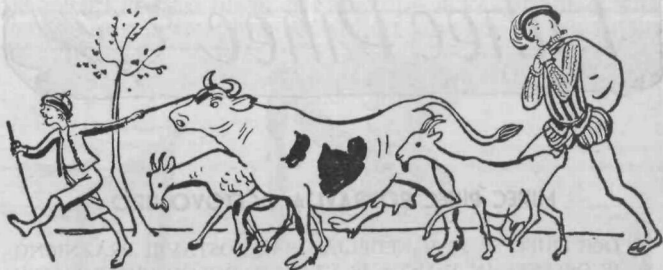
Zjutraj se je zdravljenje nadaljevalo. In kaj pravite na to, da je čez tri dni začel kraljeviču svet ugajati, da se je znal ustaviti pri cvetlici, se poigrati z mačko in oponašati kukavico? Večkrat se je smejal, da je kar odmevalo. In to je bil konec zdravljenja.

Tako, gospod princ, zdaj pa pojdeva spet v grad h gospodu kralju. »Bog ve, ali se ne bo spet razjokal?« je pomislil Jurček, toda princ se je držal. Resda mu ob slovesu ni bilo lahko, a vendar se solza ni prikazala. Čemu neki? Saj sta si z Jurčkom obljubila, da se bosta vsaj vsak drugi dan obiskovala.

Priateljji, to je bilo veselje, ko se je ozdravljeni princ vrnil! Straže so rožljale z orožjem, služabniki

so se veselo klanjali in izjavljali, da je bila odpoved službe samo šala, stara pestunja se je opravičevala, češ da tista mrtva stara mati ni-

spet zlate čase zrlji, se je prijel za glavo in tožil: »Mene zaprli? Zakaj? Saj nisem nikomur nič žalega storil!«

ti ni bila njena stara mati, temveč da je bila stara mati docela druge stare matere. Gospod kralj je hotel to tudi nekako oslaviti ter si je kupil sivo lasuljo, da ga ne bo krona več tako tiščala.

Samo kuhar je še zdaj slabo slišal, in ko so mu rekli, da bodo

In princ se je smejal, smejal in smejal in zdaj mu ne pravijo več Solzica, ampak Veseljaček.

Pa še nekdo se je smejal: Jurček. Domov je gnal lepo kravo in dve beli kozici, za njim pa je kraljevski sluga nesel v vreči dva krasna belgijska zajca.

TRIFARŠKO PROŠČENJE

*Jernej klenka na trifarške zvone:
Hajte, hajte, romari pobožni!
Naj vam žalost daleko zatone
i opašite si venec rožni!
Majka trifarška vas v tronu čaka,
da se ji pokloni duša vsaka!*

*Slepi guslar že na struno brenka,
kraljeviču Marku slavo peva,
v škrlak se mu sipa nekaj žvenka,
tužno glas nad grobi mu odmeva,
a za slepe pak je unkraj groba
nikdar še nevidena svelloba.*

*Poleg slepca dolga vrsta bednih:
hromci so i mutci, padečniki.
Koliko je milosti jih vrednih?
Vsi so ti več zdaj med mučeniki!
Ko pa jih oblišne večna zora,
v nič sesuje strašna se pokora.*

*Vivodinec več na ražnu vrtil
janca, vojn pečenja lačne mami,
i na sodih čepi so odprti,
da se žeja mahoma predrami.
Sekaj, toči! Duša je oprana,
sveta maša s hvalnico končana.*

*Viničarke, Marindolke kolo
šarovito so na tren sklenile.
Kdo bi ne zaigral naokolo,
če so diple več se oglasile?
Čača puha, majka podrnjava —
joh, i njim je cvela vigrad prava!*

*Danes? Hromec, slepec, Vivodinec —
ti za stare kosti so izbranci!
Peni se v majoliki traminec,
ondaj smo si vsi najboljši znanci:
duša vriska, smeje se i plaka —
Majka trifarška nas v tronu čaka.*

E. C. Gangl

FRANJO ČIČEK:

Mihec Pihec

MIHEC PIHEC POPRAVLJA OČETOVO URO

OČE PIHEC SE JE V NEDELJAH RAD POSTAVIL. PRAZNIČNO SE JE OBLEKEL IN V USTA JE VTAKNIL DOLGO CIGARO. ŠTIRI NEDELJE JO JE IMEL DOSTI. KAJTI JO JE KADIL LE, ČE JE OPAZIL NA CESTI ŽUPANA ALI PA KAKŠNEGA OBČINSKEGA MOŽA. V ŽEPU JE IMEL VELIKO URO. ZA BIRMO JO JE BIL DOBIL OD BOTRA. BOTER JE ŽE DAVNO RIL POD ZEMLJO, URA PA JE OSTALA. LAHKO JE OSTALA, KER JE BILA PRIVEZANA NA VELIKO IN DOLGO VERIGO, KI JO JE OČE PIHEC S PONOSOM NOSIL IN KAZAL. VERIGA PA NI BILA SAMO VELIKA IN DOLGA, AMPAK SE JE TUDI LESKETALA KAKOR NAJLEPŠE SREBRO. SAJ JE PA TUDI PRECEJ ČASA VISELA PRI URARJU POLEG SREBRA. OČE PIHEC JE TRDIL MIHCU, DA VERIGO TAKO DOLGO SNAŽI IN DRGNE S KRPO, DA POSTANE »SREBRNA«.

MIHEC SI JE DOBRO ZAPOMNIL, KAKO DELA OČE SREBRO. ČUDIL SE JE LE, ZAKAJ NE NAPRAVI TUDI URE SREBRNE. URA JE BILA NAMREČ NEKAM SAJASTA IN ČRNIKASTA. MIHEC NI VEDEL, DA JE OČE ZATO NE SPREMENI V SREBRO, KER SE PAČ NE DA IN JE TUDI NEPOTREBNO, KER SE URE NE VIDI IZ ŽEPA. LAHKO NOSIŠ V ŽEPU TUDI KOREN ALI REPO, SAMO DA JE NA SVETLI VERIGI, PA BO ŽUPAN VSEENO MISLIL, DA JE V ŽEPU URA.

TA PREKLICANA URA NI ŠLA MIHCU IZ GLAVE.

»MORA BITI SREBRNA!« JE DEJAL SAM PRI SEBI IN JO JE POTEGNIL ŽE DRUGI DAN S POLICE, KAMOR JO JE SHRANJEVAL OČE ČEZ TEDEN. PRICEL JO JE RIBATI IN DRGNITI, DA MU JE POT CURKOMA LIL S ČELA. ŠENTANA URA JE OSTALA ČRNA, ŠE MALO NI KAZALA NA SREBRNO. PA JE VZEL MIHEC KRTAČO, MILO IN VODO. NI ZLOMKA, ŠE OD ČLOVEKA GRE ČRNOBA, ČE SE GA TAKOLE LOTIŠ, PA NE BI ŠLA OD URE? PA NI ŠLA IN NI. PAČ PA

JE URO NEKAJ PRIJELO IN JE MRKNILA. TO SE PRAVI, USTAVILA SE JE. MIHEC JE SEDAJ SPREMENIL DELOVNI NAČRT. NAMAH JE OPUSTIL UMIVANJE IN KRTAČENJE.

»URO NEKAJ GRIZE,« JE DEJAL IN SE LOTIL KOLESJA, DA BI SE SPET VRTELO. ODPRL JE URO, VODO JE KAR PIHNIL IZ NJE TER JE PRIČEL SUKATI IN POGANJATI KOLESKA. NI ŠLO IN NI

ŠLO. MIHEC SE JE USTRAŠIL, KAJ BO. DOBRO, DA ŠE NI OČETA DOMOV. »MOGOČE BO URI ODLEGLO«, SI MISLI MIHEC, »NAJ MALO POČIVA, AJATUTAJA!« JE POLOŽIL URO NAZAJ NA POLICO, NAJ SPI.

JE URA IMELA NAJBREŽE SPALNO BOLEZEN, KAJTI JE SPALA DO PRIHODNJE NEDELJE, KO JO JE OČE POTEGNIL S POLICE, IN JE SPALA KAR NAPREJ. OČE PIHEC JE GLEDAL IN GLEDAL URO KAKOR PES MAČKO. TODA NI POMAGALO NOBENO GLEDANJE. URA NI ŠLA IN NI. ŠE MENILA SE NI, KDO JO GLEDA. OČE PIHEC JO JE ZGRABIL Z JEZO TER JO NESEL K URARJU.

»VI, OČKA, STE PA ČUDEN PTIČ«, MU JE ZABRUSIL STROGI MOJSTER, »SAMI SE RAJE UMIJTE, VAM NE ŠKODUJE, URI PA.«

»HUDIMANA«, SE JE ČUDIL OČE PIHEC, »KDAJ BI BIL UMIVAL URO? URARJU SE MEŠA, ALI PA JE KAJ POŽRL NA TEŠČE IN MU SEDAJ BLODI PO GLAVI, NAMESTO V ŽELODCU. ON DA BI UMIVAL URO? SAJ NI BOG VE KAK PRIJATELJ VODE! ŠE SAMEGA SEBE UMIJE KOMAJ DVA PRSTA OKOLI NOSA. KAJ PA, KAJ PA, ČE MU NI URA SAMA UŠLA V VODO. ŠE PRAŠIČI RADI SKAČEJO V VODO, ČE JIM JE VROČE, PA NE BI URA? ŽE VEM, ŠE NA POLICI JO BOM PRIVEZAL! ČESA SI, MRŠNA, VSEGA NE IZMISLI!«

(DALJE PRIHODNJIČ)

Koliko časa traja nogometna tekma ?

Nad tem vprašanjem se bo gotovo marsikdo izmed Zvončkarjev smejal? Ali ni povsem razumljivo, da se v vsakem polčasu igra po 45 minut? Vsak najmanjši dečko to ve! Dvakrat 45 minut je 90 minut, to je poldrugo uro. Pa vendar to ni popolnoma pravilno; zakaj čisti igralni čas je mnogo krajši, če upoštevamo mnogoštevilne igralne pavze, ki jih povzročajo strelji z žogo preko stranskih in vratnih linij. Celo stalni obiskovalec nogometnih igrišč bo presenečen, kako močno se lahko skrči igralni čas.

Neko nogometno tekmo, ki je končala s 5 : 4, so z uro natančno zasledovali. Igra je dosegla nič manj kakor 123 prekinitev. Največ je bilo stranskih out-ov (avtov); zakaj, da je žoga prišla nazaj na igrišče, je bilo potrebno 52 sunkov. Vedno je poteklo približno 6 sekund, da so prišli igralci spet do igre, tako da so te prekinitve imele za posledico izgubo 312 sekund. — Tistim od vas, ki so slabi računarji, izdamo, da je to 5 minut in 12

sekund. Potem je bilo 43 strelav izpred gola, ki je vsak povzročil prekinitev 9 sekund, tako je bilo nadaljne izgube igralnega časa 387 sekund (6 minut 27 sekund). Zelo mnogo časa je šlo v izgubo po vsakem голу; dokler se niso duhovi pomirili, je nastala prekinitev po prečno 22 sekund, torej skupaj 198 sekund ali 3 minute 18 sekund. — Končno je bilo še 10 prostih strelav z 8 sekundami premora, skupaj 188 sekund ali 3 minute 8 sekund.

Če šestejemo vse te prekinitve, dobimo, da je bila nogometna tekma skrajšana za 18 minut in 5 sekund, tako da je znašal čisti igralni čas namesto 90 minut le 72 minut.

Za nogomet navdušeni Zvončkarji bodo morda žalostni, ker so izvedeli, da jim nudi nogometna tekma namesto 90 minut igre samo 70 ali 75 minut. Toda naj ne pade nikomur na um, da bi zaradi tega zahteval pri blagajni odgovarjajoči del vstopnine nazaj. Gotovo bi mu povedali, da nudi nogometna tekma igralcem toliko napora, da bi nemara sploh ne bila mogoča, če ne bi bilo po igralnih pravilih predvidenih toliko umetnih pavz in prekinitev.

DOBRI SOŠOLEC

Mirko, kam tako hitiš?
Daj, počakaj vendar malo!
Po počitnicah je spet,
pa mi vstati ni se dalo.

Kaj imaš za malico?
V torbi spet ni nič nemara!
V šolo nosiš knjige le,
to ti je navada stara.

Meni pa kolača dva,
mati je za šolo dala,
vzemi, Mirko enega!
Res ti dam ga, to ni šala.

Kaj? ne pojdeš na obed?
Mati pere pri sosedu?
Z mano kosil boš pri nas
in igral se po obedu.

Prašaš, kaj naj daš za to,
da k nam hodiš na kosilo:
Mirko, ko boš velik mož,
vse povrneš mi obilo.

JESEN

Andante

Klavir

p

mf

rit. *a tempo*

rit. *a tempo* *accel.* *p a tempo ritard.* *pp*

a tempo *p*

rit. *pp*

Skrivnost zelene jame

(Čudoviti doživljaji dveh dečkov)

Tomo in Branko sta bila nerazdružljiva prijatelja. Nekega dne je prosil stric, upokojeni kapitan, Toma, naj mu pospravi njegovo knjižnico. Branko je pomagal pri tem delu svojemu tovarišu in dečka sta, nepopisno presenečena, odkrila v knjižni omari skriven predal, v katerem je ležala stara, dragoceno vezana in z okovjem obdana knjiga. V njej so bili s črnilom napisani zapiski nekega pomorščaka Mihajla Antića, v katerih sta pripoveduje o nekem čudnem mestu, ki se je nekoč potopilo v morju. Dečka sta bila radovedna in sta pričela zadevo raziskovati. Z nekega vi-sokega hriba, ki se je vzpenjal v bližini obmorskega mesta, kjer sta stanovala, sta opazila v dalji z daljnogledom otok z volčji glavi podobno skalnato izboklino. V bližini tega otoka je tudi Mihajlo Antić našel Estero, potopljeno mesto. Poslej sta venomer sanjarila, kako bi na tem otoku pričela iskati sledove čudežnega potopljenega mesta.

V nadaljnjem času sta se imela Tomo in Branko mnogo učiti, tako da sta morala svoje načrte odložiti na poznejšo dobo. Toda pozabila jih nista. Ko je bil Tomo nekega dne pohvaljen v šoli in je to njegov oče zvedel od učitelja, je rekel pri kosilu prijazno svojemu sinu: »Slišal sem, Tomo, da si bil zelo priden v šoli. Konec tedna se bliža! Hočem ti napraviti posebno veselje! Soboto in nedeljo lahko preživiš, kakor želiš sam!«

Tomu je šinila vsa kri v glavo. In takoj je razložil očetu svoj načrt: »Če mi dovoliš, oče, potem bi napravil z Brankom majhno potovanje s čolnom po morju. To sva si z Brankom že od nekdaj žele-

la. Prenočila bi na otoku Partinu pri starem ribiču Máteju, kjer smo bili, kakor se spominjaš, enkrat poleti!« »Če mi oblubiš, da bosta pametna in previdna, nimam nič proti temu,« je odvrnil oče. »Hvala, oče, v nedeljo zvečer sva pa zopet doma!«

Tudi Branko se je tega razveselil. Treba je bilo le pregovoriti njegove starše. »Vidiš, sinko moj, pošteno delo dobi vedno pošteno plačilo!« je razlagal Tomo učeno in pokroviteljsko svojemu prijatelju. »Tebi je lahko govoriti, saj ti gre nemščina kakor namazano. Pri meni pa je v tem oziru težko, ker nimam daru za jezike. Poleg tega sem se ravno toliko učil in guli, kakor ti, in če je pri tem prišlo manj iz mene, ni to moja krivda!«

»No, nikar se takoj ne cmeri, drugače ti bom moral reči ,malček, ne jokaj!«

»Samo poskusi! Malček si in ostaneš vedno ti. Prav za prav je pa vseeno, kdo od naju dobi nagrado. Kar odpade bleska od enega, to podeduje drugi. Če rečem svoji materi: »Tomo je bil pohvaljen v šoli in njegov oče mu je dovolil, da napravi z menoj majhno potovanje, bo gotovo vse v redu.«

In res! Tudi Branko je dobil dovoljenje od staršev. Končno je napočila zaželena sobota. Vreme je kazalo, kakor da hoče pospešiti podjetnost obeh dečkov, nebo je bilo brez oblaka. Kot otroka, rojena ob morju, sta že od zgodnje mladosti poznala vse, kar se tiče čolnov in veslanja. Pri nekem izposojevalcu sta si najela čoln in sta vkrcala vanj svojo opremo in živež za dva dni. Morje je bilo mirno in gladko kakor zrcalo in zdelo se jima je igrača veslati do bližnjega otoka Partina. Od tam pa, kakor sta ugotovila po zemljevidu, otok z volčjo glavo ne bo več daleč; čeravno so bile čeri zaznamovane na karti le z drobnimi pičicami, dečka nista dvomila, da pomenijo otok, ki sta ga iskala.

Med vožnjo sta malo govorila, ker sta trošila vse moči za veslanje. Ko sta dospela na Partin, sta poiskala starega ribiča Máteja in si izgovorila pri njem prenočišče. Druga dne sta nameravala že na vse zgodaj pred sončnim vzhodom s svojim čolnom na raziskovalno potovanje.

Izvrstno sta spala v visokih, s svežim perilom pregrnjenih posteljah, ki ju jima je pripravila ribičeva žena. Kakor na ukaz sta se zbudila oba naenkrat že v zgodnji jutranji uri. Ribič Máte je bil pa še urnejši jutranji vstajač in ju je razveselil z odlično vročo kavo, ki jima je izborno teknila.

»Taka sta kot Krištof Kolumb in Ferdinand Kortec!« se je hudo mušno pošalil oče Máte. »Stavim, da hočeta tu v naših vodah odkriti novo zemljo!« Dečka sta se spogledala. Ali jima je ribič s svojimi bistrimi mornarskimi očmi iz oči prebral njune načrte? Zasmejala sta se in nista rekla ne da ne ne.

Dve uri kasneje sta potegnila vsa radostna od sreče svoj čoln na peščena tla »Otoka z volčjo glavo«. Prepričana sta bila, da morata tu naleteti na sledove, ki jih je opisal stari pomorščak Mihajlo Antić. Začetkoma se je zdelo, da ni otok nič drugega kakor iz morja štrleča, nenaseljena in precej pusta skala. Prehodila sta zaliv in splezala na strmo skalovje; nista pa našla nič, iz česar bi bilo sklepati, da so že stopili na otok kdaj kakšni obiskovalci.

»Najbolje je, če se vsedeva zopet v čoln! Morda bodo na severni strani kakšni sledovi!« je predlagal Tomo.

Tako sta zopet stopila v čoln in veslala oprežno in počasi okoli otoka. Bala sta se, da ne bi zadela ob zavratne, pod morsko gladino nahajajoče se čeri.

Naenkrat sta zagledala v svoje veliko presenečenje in veselje v skalovju vratom podobno odprtino.

»Jama!« je vzkliknil Branko navdušeno. »To morava preiskati!« Na otoku se je videlo tudi, da teče morska voda v votlino.

»Tem bolje in laže, saj lahko kar s čolnom zavoziva vanjo!« je menil Tomo in že sta krenila s čolnom proti odprtini.

V jami je bilo, v nasprotju z ozračjem prostega morja, na katerega je sonce že precej močno pripekalo, na poseben način hladno, skoraj mrzlo. Prevladoval je čuden polmrak izrazito zelene barve, kateremu sta se Tomo in Branko zelo čudila. Od kod je prihajal, ni bilo mogoče ugotoviti. Jama ni bila preveč visoka, imela je nizek obok in od njenih skalnatih sten je kapljala voda. Od kod pa je prihajala v jama čudovita zelena luč?...

Zdaj je napravila ozka vodna pot ovinek, bilo je ravno toliko prostora, da sta mogla s čolnom okoli, in vzhodna vrata v jamo so jima izginila izpred oči. Temnejše pa v jami ni postalo, temveč se je zdelo, kakor da bi postajala zelena svetloba vedno močnejša. Govorila nista ničesar. Da bi se vrnila, na to ni nihče od njiju niti mi-

slil. Saj morata nekje na drugi strani otoka priti zopet na prosto... Zdaj se jima je zazdelo, da je že precej časa preteklo, odkar sta zavozila s čolnom v jamo. Nenadoma je obstal Tomov pogled na skali na njegovi levici. V istem trenutku je pogledal tja tudi Branko — v skalo so bile vklesane svetlejšje črte, ki so se izcimile v okorne, toda prav jasne črke.

ESTERA

je bilo napisano na skali, kakor da bi nevidna roka duha napisala besedo nanjo. Oba prijatelja sta se spogledala. Mrzlično razburjenje se ju je polastilo. Čeravno nista dvomila o verjetnosti zapiskov Mihajla Antića, vendar se jima je

zdelo čudežno, da sta baš tu naletela na prvo sled potopljenega mesta. »To je toliko kot kažipot!« je menil Tomo in pokazal na črke, vklesane v skalo.

»Da — in za naju velja samo, naprej! Že nekaj časa čutim, da vodna pot, po kateri se pomikava, ni ravna. Ploveva navzdol; ta pot ne vodi na prosto, temveč v globino, pod površino morja!«

»V Estero!« je zajeceljal Tomo z nalahno grozo.

»Ali naj veslam nazaj?« je vprašal Branko s tresočim se glasom.

»Ne, nikoli!«

»Dobro! Tudi jaz ne mislim drugače! Potem pa naprej — potopljenemu mestu in novim doživljanjem naproti!«

(Dalje prihodnjaj)

Fran Bradáč

Kdor daje, tudi prejema

Po vrtovih je dozorevalo sadje. Bil je čas obiranja, poln vonja jabolk in hrušk. Tudi Zagorčev Janezek je obiral sadje na vrtu ob cesti. Zagorčevi so imeli samo borno hišico in na vrtu tri lepe jablane. Janezkov oče je delal ves dan v bližnjem kamenolomu in samo ob nedeljah je nekoliko počival. Janezku je bilo obiranje jabolk prava zabava.

Nekega dne je trgal jabolka in jih deval v košarico. Po cesti je prihajal tujec. Ni bil še star, toda stopal je počasi, kakor da že ne more več. Ko je prišel pod jablano, na kateri je bil Janezek, se je ustavil ter si otiral pot s čela.

Popotnik je bil videti precej onemogel. Ugrizl dečka na jablani, je dejal:

»Hej, deček, ali bi mi hotel vreči kako jabolko v klobuk. Od vročine mi je grlo usahnilo.«

Janezek se je ozrl z lestve doli in videl lep, a utrujen obraz, ki ga je proseče gledal. To mora biti dostojen človek, ne klatež, si je mislil Janezek.

»Nastavite klobuk, pa vam bom vrgel nekaj jabolk.«

»Hvala ti, deček, priden si.« se je zahvalil tujec, ko mu je Janezek vrgel nekaj jabolk v klobuk. S slastjo je brž načel prvo jabolko in, ko ga je pojedel, je vprašal:

»Od kod pa si?«

»Tamle iz tiste hišice.«

»Kaj pa dela tvoj oče?«

Janezku se je čudno zdelo, da ga tujec tako izprašuje, pa je vendarle odgovoril:

»Kamenje lomi.«

»Hm. To mora biti težko delo.«

In popotnik je vgriznil v drugo jabolko ter nadaljeval pogovor:

»Povej mi, ali je še daleč do Lisca?«

Lisec je bila graščina.

»Ne. Slabe pol ure. Tamle za gričem je. Ali greste tja?«

»Da. Morda mi dajo kaj jesti. Kaj misliš?«

»Tega pa ne vem.«

»Ali je tamošnji gospod dober?«
»Ali je dober, tega tudi ne vem. Ampak bogat je precej. Tisti kamenolom, kjer dela moj oče, je njegov.«

»In kaj pa ti prav za prav delaš? Ali ne hodiš v šolo?«

»Ne več. Osnovno šolo sem že dovršil. Zelo rad bi šel še v kako drugo šolo, v mestu, toda oče ni ma denarja za to.«

»Hm, to je škoda. Pa si se dobro učil?«

»Imel sem same odlične.«

»Torej še ne veš, kaj boš delal zdaj, kajne?«

»Ko bom večji, bom moral bržko ne hoditi z očetom v kamenolom. Preveč nas je doma, dva brata in tri sestre in vsi so še majhni.«

»To je torej velika skrb. Ampak jaz moram že oditi. Hvala ti za jabolka.«

»Počakajte, dam vam jih še nekaj, če bi vam na Liscu morda ničesar ne dali, da ne boste lačni.«

In Janezek je vrgel popotniku še nekaj jabolk v klobuk.

»Res si priden. Bog ti povrni!«

Lej — si je mislil Janezek, ko je popotnik odšel — so še revnejši ljudje, kakor smo mi. In vesel je bil, da je dal popotniku jabolko.

Drugi dan je bila nedelja. Janezkov oče je sedel pred hišico ter se grel na soncu. Zdajci je po cesti pridrdrala kočija in v njej je sedel gospod z Lisca in še neki drug gospod. Kočijaž je pred hišico ustavil in oba moža sta izstopila.

Janezkov oče je spoštljivo vstal in nekako v zadregi pozdravil. Kaj neki hočeta od njega?

»Kje pa imate sina — tistega, ki je včeraj obiral jabolka ob cesti?«

»Janezka? Takoj ga pokličem. Menda vendar ni napravil kaj napačnega, za pet ran božjih?« se je prestrašil oče in poklical Janezka.

Ko je Janezek prišel, je od presenečenja kar zazijal. Tisti drugi gospod — je bil včerajšnji popotnik, ki ga je obdaroval z jabolki! Ali pa se mu je to nemara samo zdelo?

»No, ali me poznaš?« se mu je nasmehnil tujec.

Janezek ni vedel, kaj bi mu brž odgovoril.

»Niti vedel nisem, da imate tako pridnega dečka,« je rekel graščak. »Tole je moj mlajši brat, včeraj se je peš vrnil iz tujine, kjer je izgubil vse svoje imetje. In vaš Janezek mu je dal jabolko. Dal mu jih je celo več, kakor je moj brat prosil. Tako — in zdaj povej, Janezek, kaj bi si želel.«

Janezka je oblila rdečica, niti besedice ni mogel izpregovoriti. Še zmeraj se mu je vse to zdelo tako nemogoče, saj je še včeraj videl tega človeka v oguljeni, zaprašeni obleki, vsega utrujenega in zapuščenega.

»No, ti si mojemu bratu že včeraj povedal, kaj bi rad. Nič te ne bodi sram, to je lepa želja. Torej zdaj pojdeš v šolo. In ko boš doraštel in dovršiš šolo, bom že jaz za to poskrbel, da ti ne bo treba kamenja lomiti.« Potem se je graščak obrnil k Janezkove- mu očetu in dejal: »Pridite z njim popoldne k meni na grad; tam se bomo domenili. In zapomni si, deček: Kdor daje, tudi prejema, to je star pregovor. No, z Bogom!«

Kočija je oddr- drala in Janezek je z očetom še dolgo stal pred hišo kakor v sanjah...

Lojze Zupanc

Kako je Kristus ustvaril vinsko trto . . .

(Belokrajinska pripovedka)

Ko sta Kristus in sveti Peter še po zemlji hodila, sta nekoč pripotovala tudi v Belo Krajino. Hodila sta bosa in oprta vsak na svojo palico po prašni cesti od bajte do bajte ter se ustavljala pri otrocih, ki so v gručah posedali pred hišami. Otročaji so bili oblečeni v same robače in so se lovili, kričali in igrali. Ko pa so zagledali trudna popotnika, so ju obstopili in hiteli vpraševati, kam ju vodi pot...

»K dobrim ljudem, ljubi otroci,« jim je odgovoril Kristus.

Med pogovorom je Kristus vsakemu otroku položil roke na glavo. Ko sta se s svetim Petrom oddaljila od dece, je sveti Peter vprašal Kristusa:

»Gospod, zakaj si otrokom pokladal roke na glavo?«

»Zato, da bodo zmerom ostali pametni in dobri ljudje, kakor so njih očetje in matere,« je odgovoril Kristus.

»Le kako moreš potem dopustiti, da ljudje, ki so dobri, prebivajo v takšnem puščobnem in skalovitem kraju,« je ugovarjal sveti Peter, iztegnil desnico ter pokazal po skaloviti pokrajini. »Glej, Gospod, ljudje trpe glad, če je letina samo

srednja, nikar še slaba. Samo ob dobrih letinah pridelajo po tej kraški zemlji toliko, da se za silo prežive.«

Kristus pa je kar molčal in ni svetemu Petru ničesar odgovoril.

»Potrpi, Gospod,« mu je odgovoril sveti Peter. »Tamle na hribu se pasejo ovce. Nikjer ni v bližini nobene hiše, da bi mogla poprositi za vodo, ampak k pastirjem pojdeva in dali nama bodo piti...«

»Pa ne samo lačni,« je sveti Peter dalje silil v Kristusa, »tudi žejni so pogosto. Ubogi ljudje, ki morajo prenašati v poletni vročini žejo, ker nimajo vode v svojih vodnjakih...«

Pozno popoldne, ko je bila sončna pripeka najhujša, sta božja potnika prišla do Nove Lipe, kjer se iz ravnice dviga Foča gora. Foča gora je bila pusta in vsa posejana s skalami, zapičenimi globoko, globoko v zemljo. Samo tu pa tam je med skalovjem poganjala slaba trava, kakršno rabijo dandanes samo še za nastilj. Pastirji so po stelnikih pasli ovce.

Iznenada je Kristus zašepetal:

»Žejem sem...«

Rečeno — storjeno!

Kristus in sveti Peter sta se napotila na Fočo goro in prosila pastirje za vodo. Toda dečki so bili sami žejni, da so imeli suhe jezike in razpokane ustnice.

»Prav radi bi vama dali vode, pa je nimamo niti kapljice,« je odgovoril najstarejši pastir.

»Ali ni v bližini nobenega studentca?« je vprašal sveti Peter.

Pastirji so se žalostno nasmehnili in odgovorili vsi na mah:

»Ne, ni ga! Samo kamenje je povsod. Prinesli smo si zjutraj s seboj bariček vode, pa smo jo že davno popili.«

Kristus se je žejen, kakršen je bil, napotil dalje. Ko sta prišla s svetim

Petrom nazaj pod Fočo goro, se je Kristus ozrl in zašepetal besede. In zgodilo se je čudo: vse kamenje na Foči gori je izginilo, tam pa, kjer so preje bile skale, so zrastle same vinike...

Belokrajinci pa še niso poznali čudežne moči na novo ustvarjenih zelenih grmičkov. Pustili so, da so se ovce še naprej pasle po Foči gori in obirale zelene liste vinskih trt.

Miljarda v besedah

Gotovo ste že slišali ali čitali o čudaških ljudeh, ki imajo zelo smešne, posebne domisleke, ki tako dolgo premišlujejo in gruntajo kakšno stvar, dokler nekega dne res ne najdejo poti do nje.

Eden takih posebnikov je Anglež Mister Ferguson, ki je v mladih letih kot profesor matematike (računstva) dajal otrokom v šoli najtežje naloge.

Nekega dne se je Mister Ferguson — užival je že davno svoj zasluženi pokoj — zjutraj zbudil in padlo mu je na um, da bi bilo dobro izračunati, koliko črk potrebuješ, da lahko z njimi napišeš z besedami vse številke od 1 do 1.000.000.000 (1 milijarde). Mister Ferguson je računal več let, po dolgem času pa je prišel do tegale zaključka. Če bi hoteli zapisati vse številke, bi potrebovali 45.032.998.006 (45 milijard 32 milijonov 998 tisoč in 6) črk. Če bi pa res kdo dobil skomine, da bi se lotil te ogromne naloge, potem moramo takoj pripomniti, da bi pisanje 45 milijard črk napolnilo knjige, ki bi jih lahko uvrstili z več kot 100.000 izvodov v veliko knjižnico, večjo kakor je naša nova univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Toda ta zaključek še ni zadostoval Mistru Fergusonu. Hotel je tudi vedeti, koliko zlogov bi imele vse številke. Izračunal je, da 13.235.000.002. Če vzamemo, da lahko v 1 minuti izgovorimo 250 zlogov, potem bi morali živeti 100 let, da bi lahko naštel vse številke od ene do ene milijarde.

Toda pod jesen, ko so se pod zelenimi listi vinik prikazale drobne jagode, so ovce pojedle tudi te in se opijanile.

Potlej so Belokrajinci pričeli gojiti vinike, jih prekopavati in presajati, da ga kmalu ni bilo v vsej Beli Krajini brežuljčka, ki bi ne bil zasajen z vinsko trto.

In še danes je v letih suše v Beli Krajini več vina kakor zdrave pitne vode. — — —

Črni dež

Poznajo ga v Južni Kaliforniji. Je to dež, ki pade po jasnih in mrzlih pomladnih nočeh. Ne vsiplje se pa kakor običajni dež, temveč se pomika z zračno strujo dalje in pokrije, kamor pade, vse z gosto klejasto snovjo. Obrazi postanejo umazani, nosnice dobijo črne robove in beli ovratniki, ki so bili zjutraj sveži in čisti, so tako zamazani, kakor da bi jih bil kdo namočil v blatno kopel.

Če niso okna s posebnim kitom pritrjena v okenskih okvirih, pronica »črni dež« v vsako luknjico in špranjo, skozi katero ima dostop zrak. Okenski zastori postanejo sivočrni, če jih ta z vlago prepojeni zrak le malo oplazi. Kopalne kadi dobijo črne lise, kakor hitro spustimo vodo vanje, in nobeno milo jih ne more očistiti. Črni dež je posledica ognjev, ki jih zažigajo spomladi na jugu Kalifornije ob nevarnosti pozebe, da na ta način varujejo na oranžnih nasadih rastline pred slano. Prav droben prah in saje, s katerimi je vse ozračje tako rekoč prepojeno, pridejo z zračnimi strujami v prav oddaljene kraje.

Brez teh varovalnih ognjev bi bila lahko uničena vsa oranžna trgatev. Stena dima, ki odvrča slano in mraz, je v Južni Kaliforniji znak, da je temperatura padla pod ničlo. Povsod v oranžnih nasadih je polno posod, ki so podobne železnim pečicam in vsebujejo v petrolej namočene snovi, ki rade gorijo. Ta črni dež povzroča zapraščenje in obup vseh gospodinj v Kaliforniji, ker zahteva dvojno, trojno temeljito čiščenje in snaženje.

VII. MAGIČNA KOCKA

Pet minut odmora zadostuje, da se gledalci odpočijejo in porazgovore. Njih oči so utrujene, zakaj vsakdo je skušal najti in razvideti prikrito tajno posameznih prikazov.

Na mizico postavi predmete, ki so potrebni za drugi del predstave. Pokloni se gledalcem in jih prijazno nagovori. Še jim pripomni, da upaš, da so si vse prikaze natančno zapomnili in da jih znajo ponoviti. Na te besede se prijazno nasmeje, ker na ta način pokažeš, da veš, da skrivnosti prikazov nihče ni doumel.

Prikaz

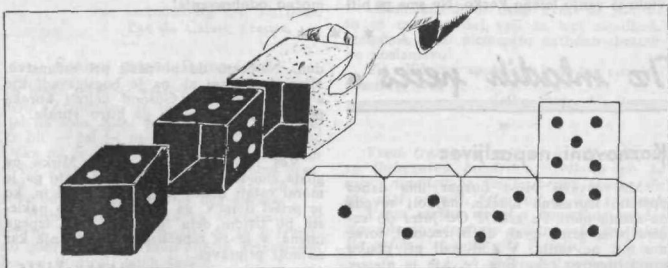
A. Iz lične rdeče škatlice, ki je brez pokrova, iztresi kocko. Kocko s pikami, kakršno vsak pozna a tudi ve, da je bil vedno predmet čarovnij. S čarovniško paličico požokaj po prazni škatlici, da vidiš

gledalci, da je res prazna. Nato jo povezni na mizo tako, da bo odprta spodaj. Kocko pa pokaži gledalcem od vseh strani in jo vrzi na mizo, da je slišati padec.

B. Nato vzemi v roke magično šatuljo. Odpri predal in pokaži gledalcem, da je prazna. Vanjo z viška vrzi kocko in zapri predalček šatulje. Postavi šatuljo na mizo pred gledalce in sicer poleg poveznjene škatlice. Izpregovori nekaj čarovniških besed, n. pr.: era vira bara mahabara, in se s čarovniško paličico dotakni šatulje in škatlice.

C. Odpri predal šatulje in pokaži, da je prazen. Kocka je izginila iz šatulje. Nato dvigaj počasi in previdno poveznjeno škatlico. Na veliko začudenje bodo zagledali gledalci kocko. Kako neki je prišla iz šatulje v poveznjeno škatlico? Ko so jo vsi gledalci videli, jo zopet pokrij s škatlico, obenem pa zapri šatuljo.

D. Še enkrat se dotakni šatulje in poveznjene škatlice s čarovniško palico ter zo-

pet izpregovori čarobne besede. Nato odpri šatuljo in vzemi iz predala kocko. Hitro dvigni škatlico. Na mizi ni več kocke. Škatlica je prazna. Kocka je nevidno skočila iz poveznjene škatlice v magično šatuljo. S čarobno paličico pobezaj po prazni škatlici, da se gledalci prepričajo, da je prazna. Nato pa zelo hitro vtakni kocko v škatlico in zapri predal šatulje. Gledalcem se pokloni in napravi uvod v naslednjo točko.

Pripor

Čarovniška palica, ki je pri tem prikazu potrebna, je črna, okrogla ali štirioglasta, približno 1 cm v premeru in 20 do 30 cm dolga. Dobro je tudi črno ravnilce, kakršnega rabijo knjigovodje ali učenci trgovskih šol.

Poleg paličice je potrebna magična šatulja (glej prejšnji članek) in magična kocka z rdečo škatlico.

Razlaga

Magična šatulja je bila opisana v prejšnjem članku, njeno tajnost in nevidno magično moč že poznaš. Glede kocke pa je zadeva sledeča. Iz navadne smrekovine (t. j. mehkega lesa) si daj odrezati kocko, ki naj meri 5 cm³, to je 5 cm v širino, dolžino in višino. Prelepi jo s črnim papirjem. Vzemi lep svetel papir, ki ga kupuješ za jaslice ali za okras božičnega drevesca. Iz belega papirja izreži pike in jih nalepi na kocko na vse strani od 1. do 6. Iz lepenke napravi še eno kocko, ki pa je brez ene stene (pokrova), ima torej obliko škatlice. Velika mora biti ravno toliko, da z lahkoto vtakneš vanjo leseno kocko. Ne sme pa biti

prevelika, da kocka v njej ne škatlja in ne ropoče. Stranice so približno 1 milimeter daljše od kocke. Zunaj in znotraj jo prelepi s črnim papirjem in nalepi nanjo bele pike od 1 do 5, ker šesta ploskev manjka. Ako je ta iz lepenke pripravljena škatlica poveznjena na mizo z odprtino navzdol, daje videz prave kocke. Nato napravi še eno škatlico, ki pa je zopet malce večja od pravkar omenjene. Torej bodo stranice zopet za približno 1 milimeter manjše od prejšnje. Znotraj jo prelepi s črnim papirjem kakor kocko, zunaj pa z rdečim papirjem, da bolje učinkuje. Najbolj poraben je zato papir, ki ga rabijo knjigovezi za vezavo knjig (rdeči chagrin-papir). V roki imaš torej tri stvari: pravo kocko, ki tiči v papirnati kocki, obe pa v rdeči škatlici. Ko izvlečeš kocko iz škatlice, močno drži za stene rdeče škatlice, da ti neprava (druga) kocka ne izpade. Nihče ne bo opazil, da je v škatlici še ena škatlica, ki naj nadomešča pravo kocko. Ko dvigaš škatlico (v točki C omenjeni del prikaza), nalahno drži za stene škatlice, da ostane notranja škatlica na mizi, kakor da je prava kocka. Močno pa stisni stene rdeče škatlice, da ti ne izpade neprava kocka, kadar to ni potrebno.

Drži se točno opisanega vrstnega reda, da česa ne zamešaš, in pazi, da gledalci ne opazijo odprtine. Ostalo izvrši hitro in spretno, da nihče ne opazi, da imaš prav za prav dve kocki.

Prikaza ne ponavlaj, ker bi sicer nemara le kdo opazil, da je ena kocka večja od druge, ali pa zahteval, da izroči kocko (drugo, nepravo) občinstvu v pregled. Če si spreten, boš žel za to zanimivo točko močno odobravanje!

* * *

Iz mladih peres •

Kaznovani nepazljivci

Moj tovariš Miro Luznar ima danes pošteno izprašene hlačke, najbolj seveda na zadnji plati. Pa zakaj? Od jutra do večera bi se samo igral; da bi računal, to se mu niti ne sanja. V šoli sedi pri pouku samo njegovo telo, Bog ve, kje je njegov

duh. Namesto da bi pazil pri računstvu, Miro skoraj spi ali pa je bogsigavedi kje s svojimi mislimi. Gospod učitelj koraka proti njegovi klopi in ga hitro vpraša:

»Petkrat osem?«

»Štiri in dvajset!«

Ves razred butne v smeh. Mirko pa gleda zmedeno okrog sebe. No, zato pa je moral ostati danes po pouku v šoli in, ko je prišel domov, ga je oče pošteno naklestil po tistem delu telesa, ki nima lepega imena, a je za tepežkanje in šeskanje kar najbolj pripraven.

Stanko Vidic

Dragi gospod Doropoljski!

Zadnjič sem Vas prosil, če Vam je mogoče, poslati mi kakšne znamke, danes se Vam pa moram zahvaliti, ker sem prepričan, da mi jih je Branko Šumer poslal po Vašem posredovanju. Tudi njemu sem se že pisмено zahvalil ter mu jih v zameno tudi nekaj poslal. Vidim, da se po Vašem kotičku marsikaj izve in dobi ter da se ob enem ustvarja zveza med »Zvončkarji« v domovini in med nami, ki nas je kruta usoda pogнала po svetu. Četudi mi tukaj ne manjka slovenskega čtiva, ker so razna društva, ki skrbе za to, da se slovenska beseda tudi v tujini, posebno med mladino, ne pozabi. vendar z velikim veseljem prebiram »Zvonček«, katerega pričakujem vsak mesec z veliko nestrpnostjo.

Iskreno pozdravlja vse Zvončkarje in Vas, gospod Doropoljski,

Ivo Kropivšek,

rue Luxembourg nro 12, Lens,
Pas de Calais, France.

Cenjeni gospod Doropoljski,

ko bodo te moje vrstice natisnjene v lju-bem »Zvončku«, se bom že spet priprav-ljal na šolo. Zdaj pa še uživam počitnice, ki jih — žal — precej kvari slabo vreme. Očka mi je obljubil, da me letos, ker sem dobil prav dobro izpričevalo, vzame s se-boj v Kamniške planine, pa se kar ne mo-rega odločiti, ker tolikrat dež nagaja.

Moja sестrica Anica je s kolonijo ob morju. Včeraj mi je pisala, da se ji izvrst-no godi in da se pridno koplje. Prinesla mi bo cel škrnicelj lepih školjk.

Med šolskim letom se bom spet oglašil, dotlej pa Vas in vse tovariše Zvončkarje prav lepo pozdravljam.

Peter Gogala,

bodoči učenec IV. razreda, Kranj.

Spoštovani gospod!

Še nikoli ni naš lepi obmejni Maribor tako svečano praznoval »Mariborskega te-dna« kakor letošnje leto, ki je posvečeno 20 letnici ljubljenе Jugoslavije. Ljudi se je kar trlo. Vse mesto je bilo v zastavah in cvetju.

Mamica mi je na mostu pokazala ne-kega gospoda z dolgo belo brado in rekla: »To je pa gotovo gospod Doropoljski.« Ali ste bili res?

Sredi septembra bom začel hoditi v prvi razred gimnazije. Sprejemni izpit sem napravil že konec junija. Upam, da mi bo tudi v srednji šoli šlo dobro.

»Zvončku« bom ostal zvest še naprei-to se razume. Saj vrši ta lepi mladinski mesečnik tako plemenito narodno-obramb-no poslanstvo!

Z odličnim spoštovanjem in vdanimi pozdravi Vaš

Jelko Sitar, Maribor.

*

Vsem trem dopisnikom priskrēna hvala za ljubeznive pozdrave! Jelkolu pa še tole: mamica je imela prav; škoda, da me nisi ustavil, zelo rad bi Te spoznal.

Vsem mojim dragim Zvončkarjem že-lim mnogo uspeha v novem šolskem letu! Pa pridno se oglašajte v listu!

Gospod Doropoljski.

Za spretne roke •

Lopar za žoge

Oglejte si lopar za žoge na sliki št. 3. Prav lep je, kaj ne? Ta lopar si lahko napravite sami. Za to potrebujete srednje-debelo palico iz vrbovine, katero zvijete in na konceh tako povežete z vrvico, da nastane ročaj. Okrogli del v enakih presledkih preluknjate z žebljem in potegnete skozi luknjice močno, toda tenko vrvico. Najprej napnemo navpične, nato pa jih prepletemo z vodoravnimi vrvicami. Št. 1. nam prikazuje en del pletenja. Na št. 2. vidimo ročaj. Za velike gumijaste žoge je ta lopar seveda preslab, toda za žoge iz blaga (št. 6.), za papirnate žoge (št. 5.) in

za žoge s peresi (št. 4.), ki jih napravite iz zamaška in kurjih peres, je pa izvrstno uporabljiv!

Ali je res? •

Ali je res, da mačka ponoči prav tako dobro vidi kakor podnevi?

Mačke sicer ponoči bolje vidijo kakor ljudje, vendar ni res, da bi videle prav tako dobro kakor podnevi.

Ali je res, da ima kamela v svojih grbah spravljeno vodo?

Grbe so pri kameli samo večja množina maščobe. Pač pa ima želodec teh živali ne-kake vreče, »vodne celice« imenovane, kamor spravlja tekočino. Kamela tudi ne zdrži brez vode dolgo časa, kakor ljudje navadno mislijo, ampak kvečjemu tri do štiri dni.

Ali je res, da jezna žirafa laja kakor pes?

Žirafa je edini sesalec, ki je brez glasu. Najsi bo razdražena ali zadovoljna, vedno je tiha.

Ali je res, da lahko riba tudi nazaj plava?

Narobe, kakor splošno mislimo, se riba med plavanjem obrača in postavlja pokonci, niso pa še mogli opazovati, da bi plavala nazaj daljšo razdaljo.

Ali je res, da je pes žejen, kadar moli jezik iz gobca?

Pes vedno pomoli jezik iz gobca, kadar mu je vroče. S tem poveča prostornino in pospeši izhlapevanje, s čimer se ohladi. Iztegnjeni jezik torej ni znak žeje.

Ali je res, da se ura pokvari, če kazalec vrtimo nazaj?

To mnenje je ostalo iz prejšnjih časov, ko so bile ure narejene tako, da se je kolesje vrtilo samo v eno stran. Pri modernih urah pa to ne velja več.

Ali je res, da globoka voda plavalca bolj drži kot plitva?

V tem oziru med plitvo in globoko vodo ni nobene razlike. Koliko se obdrži plavalec na vodi, je odvisno samo od teže vode, ki jo telo odrine.

Ali je res, da je zemlja poleti bližja soncu?

Menjanje letnih časov ni odvisno od razdalje sonca od zemlje. V resnici je zemlja najbližje soncu pozimi in sicer 2. januarja.

Ali je res, da ima pes modrostne zobe?

Pes ima 26 kočnikov, torej več ko dvakrat toliko kakor človek, a nobeden od teh se ne more primerjati z modrostnim zobom pri človeku.

Zastavice za brihtne glavice •

KVADRATNA DVOJICA

	1	2	3	4	5					
1	A	A	A	A	A					
2	A	A		A	A					
3	A	A	A	E	H					
4	I	K	K	L	L	6	7	8	9	
5	N	N	O	O	O	P	P	R	R	
						6	R	R	R	R
						7	R	S	S	S
						8	S	T	T	T
						9	T	T	U	V

Vodoravno in navpično: 1. drevo, 2. slovenski zgodovinar, 3. hunski kralj, 4. sobana, 5. odprava (prevoz), 6. obrtnik, 7. mesto na Japonskem, 8. krsta, 9. rastlina.

ENAČBE

$$(x - p) + y = z.$$

$$(y - l) + (u - e + a) = v.$$

$$x + u = t.$$

x = orožje; y = tečaj; z = drevo;
u = del obraza; v = stojalo; t = kopališče.

PREGOVOR

Preserje, Gvidon, ponos, cvetje, Božena, jamstvo, lastnik.

(Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke!)

KRIŽANKA

1	P	3	4	7
2	J			A
3	K	A		T
4	L	P	T	10
5	V		V	A
6	K	O	R	A

Vodoravno: 1. obisk, 6. polotok v Italiji, 7. utežna enota, 8. votla mera, 12. gora pri Beogradu, 13. stopaj.

Navpično: 1. zboldljaj, 2. žuželka, 3. slovenski pesnik, 4. vek, 5. zločinec, 8. lošč, 9. moško ime, 10. žensko ime, 11. podvodna žival.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov a, ber, bo, bo, ca, da, de, i, ja, lo, me, nec, ni, rec, sre, ter sestavi sedem besed, ki pomenijo: 1. žival, 2. merilo, 3. misel, 4. bojevnika, 5. dan v tednu, 6. žensko ime, 7. posodo. V vsaki besedi premeni prvo črko tako, da dobiš nove besede, katerih začetnice tvorijo ime mladinskega časopisa.

DOPOLNJEVALKA

S	.	.	.	.	ptica,
.	S	.	.	.	del glave,
.	.	S	.	.	število,
.	.	.	S	.	grški bog,
.	.	.	.	S	zelje,

Namesto pik vstavi črke: A A A A A
E E K K P R R S T T U U. Prva navpična vrsta: mesto ob Jadranskem morju.

REŠITEV UGANK IZ JUNJSKE ŠTEVILKE:

1. Križanka, Vodoravno: 1. lovor; 6. Maribor; 8. Amerika; 9. bokal; 12. rabin; 15. Eda; 17. kozak; 21. era; 22. ded; 23. obala; 24. nad; 25. Arad; 26. akt; 27. Dana. Navpično: 1. lama; 2. orel; 3. vir; 4. Obir; 5. roka; 6. mak; 7. Rab; 9. beda; 10. oder; 11. Izak; 13. Iran; 14. nađa; 16. Ada; 17. kod; 18. oba; 19. alt; 20. kad; 21. ena.

2. Kvadratna trojica, Vodoravno in navpično: 1. klop; 2. lipa; 3. opat; 4. patriot; 5. Ibar; 6. oaza; 7. tramvaj; 8. Vida; 9. Adam; 10. jama.

3. Zemljepisna besednica. O kresi se dan obesi.

4. Zlogovnica, 1. ovira; 2. tovor; 3. slava; 4. sonce; 5. dalja; 6. pravo; 7. odhod. — Srednje črke: Ivan Lah.

5. Posetnica, Crkostavec.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Dušan Lebar, Brežice ob Savi; Ivan, Marjan, Matko in Terezika Svoljšakovi, Dob pri Domžalah; Alojzij Čebular, Kamnik; Ivo Kropivšek, Grand Condé, Lens — Pas de Calais, Francija; Božo in Milena Kokotčeva, Stara cerkev pri Kočevju; Anton Tement, Vitina — Kosovska (vardarska banovina); Andrej Föderansperg in Gustav Zadnik, Ljubljana; Vlasta Vagajeva, Novo mesto; Danica Hočevarjeva, Metlika; Jožica in Angela Majaronovi, Borovnica; Ada Kotnikova in Milan Majcen, Maribor.

Najmanjši avto v Jugoslaviji, težak 82 kg in dolg 1,20 m, smo v začetku avgusta 1938. videli v Ljubljani. Vozil ga je 19letni kolarski pomočnik Nasif Hadrovič, ki je avto sam sestavil. Delal ga je leto dni in porabil za material 3000 dinarjev. S spremljevalcem Radom Dragutinovičem sta se oba iz Beran v Črni gori napotila po Jugoslaviji in sta prevozila 3150 kilometrov. Avto prevozi 40 kilometrov na uro in porabi 2 $\frac{1}{2}$ l bencina na 100 kilometrov.

V Vrbovcih pri Beranah v Črni gori je blizu 1000 let staro orehovo drevo, ki je visoko nad 50 metrov. Les tega orjaka ceni na 50.000 dinarjev. Lastnik pa tega drevesa ne misli posekati, ker mu vsako leto obilno obrodi. Lani mu je dal orjak 1400 kg orehov.

Olimpijski stadion v Beogradu bo zgradil profesor Werner March, ki je že gradil olimpijski stadion v Berlinu. Stadion bodo začeli zidati že letos.

Ob 10 letnici vladanja albanskega kralja Zoga bodo v Tirani izročili v obrat prvo albansko radijsko postajo. Hkrati s to postajo bo odprt tudi brezžični telefonski promet Albanije z inozemstvom.

Iz Nairobija v vzhodni Afriki poročajo, na kako čuden način je poginil neki slon v Tanganjiki. Domačini so našli orjaško žival mrtvo v džungli. Ko so slona razkosali, so dobili v njegovem žrelu roj čebel. Brez dvoma je slon, ko je lomastil po džungli, požrl z grmičjem in listjem vred tudi čebele, ki so ga po žrelu tako opikale, da mu je grlo oteklo in se je zadušil.

Največji dimnik na svetu je dimnik toplotnice zlata v Chinampu na Koreji na Kitajskem. Zgradili so ga l. 1937. in je visok 182 metrov.

V nekem bivšem mestnem kopališču škotskega mesta Glasgow so uredili 700 sedežev obsegajoči kino. Po izjavi lastnika tega kinogledališča bo ta le za otroke. V njem bodo predvajali le otroške filme. Odrasli bodo imeli k predstavam dostop le, če bodo spremljali otroke pod 14 leti.

V Littoriji, mestu, ki ga je pred leti ustanovil Mussolini, so postavili spomenik ribi, ki se imenuje gamburija in so jo bili semkaj pripeljali iz Južne Amerike zaradi pokončavanja mrčesa, ki prenaša malarije. Riba je res uničila takšne množine ličink tega mrčesa, da tam že skoro ni nobene malarije več.

Na velikem športnem igrišču v Berlinu pripravljajo novost. Izkopali so zemljo v določenih smereh in naredili po vsem igrišču številne ojačevalce, ki so na prvi pogled nevidni, ker ne segajo preko površine. Novo napravo so tudi že preskusili. Ko so bili telovadci postavljeni v red, se je nenadno začela iz tal rezka telovadna godba, po katere ritmu so se vršile telovadne vaje. Gledalcem je pa neviden glas napovedoval telovadne točke. Pri dobro izvedeni podzemski napeljavi se poslušalec zdi, kakor da bi pelo in igralo vse športno igrišče.

V Zedinjenih državah so zadnje dni spravili v promet neko vrsto čevljev z dvojnimi podplati, ki imajo med podplatoma tenko plast iz steklene volne. Ker je steklo zelo slab prevodnik toplote, so ti čevlji poleti hladnejši, pozimi pa toplejši nego navadni. Stekleni vložek dobro varuje nogo tudi pred mokroto.

Iz Amerike poročajo, da so uvedli v 7000 ameriških osnovnih šolah kot obvezen predmet upravljanje avtomobila in šofiranja.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Posebno priporočamo
bogato izbirlo lepih
mladin. knjig po znanstvih
cenah. — Izberite knjige po
cenih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

Izdeluje klišarno

»JUGOGRAFIKA«

Ljubljana, Sv. Petra našip 23

enobarvne,
večbarvne,
za časopise,

knjige, revije,
razglednice itd.